

УДК 37.018:37.013

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-8\(54\)-421-430](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-8(54)-421-430)

Кабак Віталій Васильович кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри цифрових освітніх технологій, Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, <https://orcid.org/0000-0001-9823-825X>

Гапончук Олена Миколаївна кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціогуманітарних технологій, Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, <https://orcid.org/0000-0002-8603-277X>

Войтенко Ірина Григорівна викладач кафедри іноземної та української філології, Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, <https://orcid.org/0000-0001-6598-3026>

ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті досліджується освіта для сталого розвитку як інноваційний педагогічний підхід, що відповідає викликам сучасного суспільства, а саме: сприяє формуванню в учнів і студентів екологічної свідомості, соціальної відповідальності, здатності до критичного мислення. Акцент зроблено на педагогічних умовах та стратегіях реалізації цього підходу в освітньому середовищі, які, відповідно, забезпечують розвиток ключових компетентностей у здобувачів освіти – уміння діяти, співпрацювати, приймати рішення, враховуючи інтереси сталого розвитку. Аналізуються сучасні методи навчання, що сприяють активному залученню здобувачів освіти до вирішення соціально значущих проблем, зокрема проєктна діяльність, проблемне навчання, міждисциплінарні інтеграції. Обґрунтовано роль учителя як фасилітатора сталого розвитку, здатного створювати умови для формування ціннісного ставлення до людини, природи й суспільства. Розкрито потенціал освіти для сталого розвитку у формуванні культури сталого способу життя, громадянської активності та відповідального лідерства у здобувачів освіти. Наголошено, що реалізація педагогічних аспектів освіти для сталого розвитку є стратегічним завданням сучасної освіти, спрямованим на забезпечення гармонійного співіснування людини і довкілля в умовах глобальних трансформацій. Особлива увага приділяється необхідності переосмислення ролі освіти у контексті глобальних змін, що вимагають від педагогів не лише оновлення змісту навчання, а й трансформації освітнього процесу як простору для розвитку ціннісних орієнтацій, екологічної етики та здатності до довгострокового мислення.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 8(54) 2025

Ключові слова: освіта для сталого розвитку, педагогічні аспекти, компетентності, інтеграція, екологічна свідомість, активне навчання, критичне мислення, соціальна відповідальність.

Kabak Vitalii Vasylovych PhD in Pedagogy, Associate Professor, Head of the Department of Digital Educational Technologies, Lutsk National Technical University, Lutsk, <https://orcid.org/0000-0001-9823-825X>

Haponchuk Olena Mykolaivna PhD in Pedagogy, Senior Lecturer of the Department of Socio-Humanitarian Technologies, Lutsk National Technical University, Lutsk, <https://orcid.org/0000-0002-8603-277X>

Voitenko Iryna Hryhorivna Lecturer of the Department of Foreign and Ukrainian Philology, Lutsk National Technical University, Lutsk, <https://orcid.org/0000-0001-6598-3026>

EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: PEDAGOGICAL ASPECTS OF IMPLEMENTATION

Abstract. The article explores education for sustainable development (ESD) as an innovative pedagogical approach that addresses the challenges of contemporary society and promotes the development of students' ecological awareness, social responsibility, and critical thinking skills. ESD is presented as a comprehensive process integrating environmental, economic, social, and cultural dimensions into the content and methods of education. Emphasis is placed on the pedagogical conditions and strategies necessary for implementing this approach in educational environments, which support the development of key future competencies—namely, the ability to act, collaborate, and make informed decisions while considering the principles of sustainability.

The paper analyzes contemporary teaching methods such as project-based learning, problem-based learning, and interdisciplinary integration, which actively engage learners in addressing real-world socially significant problems. The role of the teacher is substantiated as a facilitator of sustainable development, capable of creating learning environments that foster value-based attitudes towards humanity, nature, and society. The potential of ESD in cultivating a culture of sustainable living, civic engagement, and responsible leadership among young learners is examined. The article emphasizes that implementing pedagogical aspects of ESD constitutes a strategic task of modern education aimed at ensuring harmonious coexistence between humanity and the environment amidst global transformations.

Particular attention is paid to the need to rethink the role of education in the context of global changes, which require educators not only to update the content of learning, but also to transform the educational process into a space for the development of value orientations, ecological ethics, and the capacity for long-term thinking.

Keywords: education for sustainable development, pedagogical aspects, competencies, integration, ecological awareness, active learning, critical thinking, social responsibility.

Постановка проблеми. Сучасний світ переживає масштабні трансформації, пов'язані з глобалізацією, кліматичними змінами, соціальними кризами та технологічними проривами. У цих умовах актуалізується потреба в переосмисленні функцій освіти як важливого чинника формування майбутнього людства. Можна стверджувати, що завдання освіти в сучасних умовах – це вихід за межі традиційної трансляції знань і формування репродуктивних умінь, трансформуючись у динамічний інструмент, здатний забезпечити підготовку молодого покоління до життя в умовах соціальної нестабільності, глобальної багатовекторності та стрімких цивілізаційних змін.

Саме тому освіта для сталого розвитку постає як ключовий педагогічний підхід, здатний сформувати у здобувачів освіти необхідні компетентності для екологічно, соціально та економічно відповідального життя. Як стверджує українська дослідниця Тетяна Сергієнко: «Реалії сьогодення свідчать, що сучасна освіта широко визнана у всьому світі як невід'ємна частина якісної освіти та ключовий фактор досягнення сталого розвитку. Вона є найефективнішим засобом підготовки людей до вирішення зростаючих проблем майбутнього та завтрашнього світу. Також, освіта є засобом розвитку навичок і способом змінити поведінку людей, їх систему цінностей та спосіб життя, забезпечуючи громадську підтримку відмови людства від способу життя, що веде до смерті. Освіта є найбільшою надією людства та найефективнішим засобом досягнення сталого розвитку, відіграючи важливу роль у створенні більш гуманного світового порядку з справедливим розподілом економічних благ та прихильною до людини політичною владою» [4, с. 722].

Разом із тим, впровадження освіти для сталого розвитку в систему загальної та вищої освіти опинилося перед низкою проблем. Насамперед, відчувається брак цілісної методологічної бази, що дозволила б ефективно інтегрувати екологічні, економічні, соціальні та культурні складові у навчальний процес. Крім того, недостатньо розроблені педагогічні умови, що забезпечують реалізацію міждисциплінарного підходу, активного навчання та формування компетентностей сталого розвитку. Також, залишається невизначеною роль учителя як агента змін – його підготовка до впровадження ціннісно – орієнтованих стратегій, критичного осмислення та фасилітації навчального процесу часто є фрагментарною або неактуалізованою у навчально-методичних програмах.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває потреба в теоретичному обґрунтуванні й практичній реалізації педагогічних аспектів освіти для сталого розвитку. Важливо не лише окреслити зміст і структуру такого підходу, але й визначити конкретні стратегії, методи, моделі взаємодії між усіма учасниками

освітнього процесу, які сприятимуть досягненню гармонійного співіснування людини і природи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічні аспекти реалізації освіти для сталого розвитку досліджуються в працях як українських, так і зарубіжних науковців. Зокрема, значний внесок у розробку теоретичних і методичних засад освіти для сталого розвитку зробили Н. Внукова, Л. Горбунова, П. Давидов, Т. Євтухова, А. Жаворонок, А. Заблоцька, Д. Левіт, Г. Мелеганіч, І. Миськів, М. Пантюк, Т. Пантюк, О. Попело, О. Садовець, Т. Сергієнко, С. Совгіра, Г. Сотська, М. Харламов, Н. Холявко, О. Цибулько, S. Bramwell-Lalor, L. Cook, T. Ferguson, C. Gentles, G. Hasanova, C. Roofe, A. Safarli та інші.

Здійснений аналіз показав, що у сучасній науковій літературі освіта для сталого розвитку розглядається як міждисциплінарна освітня парадигма, яка формує у здобувачів освіти екологічну свідомість, соціальну відповідальність, готовність до активної соціальної діяльності.

Важливо зауважити, що попри зростання уваги до тематики освіти для сталого розвитку, існують аспекти, які потребують подальшого вивчення. Серед них – педагогічні умови ефективного впровадження даної моделі в закладах освіти, підготовка вчителя як агента змін, оцінка результатів навчання у контексті сталості, практичні аспекти адаптації міжнародного досвіду до вітчизняних реалій. Таким чином, питання реалізації освіти для сталого розвитку зберігає актуальність як на рівні концептуального осмислення, так і в прикладному педагогічному вимірі.

Мета статті – проаналізувати педагогічні аспекти реалізації освіти для сталого розвитку, розкрити її потенціал як інноваційного освітнього підходу, та визначити умови й методичні стратегії, які забезпечують ефективне впровадження концепції сталості в освітній процес.

Виклад основного матеріалу. Освіта для сталого розвитку (ОСР) – це концепція, яка передбачає цілісне навчання, спрямоване на формування у здобувачів освіти знань, умінь, цінностей і моделей поведінки, що дозволяють діяти відповідально стосовно довкілля, суспільства й економіки. Вона ґрунтується на ідеї, що сталий розвиток не може бути досягнутий без усвідомленої участі громадян, які здатні приймати обґрунтовані рішення в контексті складних екологічних, соціальних та етичних викликів сучасності. Можна стверджувати, що ОСР виходить за межі традиційної освіти, зосередженої переважно на академічних знаннях, і передбачає міждисциплінарний, ціннісно-орієнтований і динамічний освітній процес.

За визначенням Організації Об'єднаних Націй, Цілі сталого розвитку, або ж «Глобальні цілі», представляють собою загальний заклик до дій, спрямованих на ліквідацію бідності, охорону навколишнього середовища та забезпечення миру і добробуту для всіх людей на планеті. Ці 17 цілей стали логічним продовженням Цілей розвитку тисячоліття. Вони охоплюють широке коло пріоритетів, зокрема питання кліматичних змін, економічної нерівності, інновацій, сталого

споживання, а також миру і справедливості. Однією з ключових глобальних цілей є забезпечення якісної освіти [6].

Важливо відзначити, що основними принципами освіти для сталого розвитку є цілісність, орієнтація на майбутнє, міждисциплінарність, партисипативність, інклюзивність та орієнтація на дії. Цілісність це - врахування екологічного, соціального, економічного та культурного вимірів у навчанні. Орієнтація на майбутнє передбачає розвиток у здобувачів здатності до довгострокового мислення та передбачення наслідків власних дій. Партисипативність і включеність забезпечують активну участь учнів, студентів, педагогів і громади у створенні змісту та форм навчання. Міждисциплінарність дозволяє поєднувати знання з різних галузей для комплексного розуміння проблем сталого розвитку.

Також, характерною особливістю ОСР є її спрямованість на формування не лише когнітивних, але й соціально-емоційних та поведінкових компетентностей. Це включає розвиток емпатії, етичної відповідальності, навичок співпраці та вирішення конфліктів, що є необхідними для побудови справедливого й стійкого суспільства. Таким чином, освіта для сталого розвитку виступає не лише як освітня стратегія, а як механізм соціальної трансформації, здатний сформувати покоління громадян, спроможних діяти відповідально та ефективно в умовах глобальної нестабільності.

Концепція освіти для сталого розвитку передбачає не лише впровадження нових підходів до навчання, а й радикальне переосмислення його змісту та цілей. Системне розуміння взаємозв'язків між природою, економікою, суспільством і культурою є фундаментальним для формування цілісного освітнього процесу, де ці компоненти інтегруються як єдине ціле.

Розглянемо ці компоненти у практичній площині освіти. Одним із важливих є - екологічний, адже формує у здобувачів освіти екологічну свідомість, зокрема, здатність бачити довкілля як цінність, а не лише як ресурс. Сучасна освіта має не лише інформувати про зміну клімату, забруднення чи вичерпність природних ресурсів, а й навчати здобувачів освіти мислити системно: розуміти, як наші щоденні дії – від способу пересування до стилю споживання – впливають на довкілля. Українська дослідниця Світлана Совгіра стверджує: «У процесі освіти має здійснюватися підготовка не лише фахівців до діяльності у традиційних сферах виробництва, а й до фахівців, які здатні розробляти, реалізовувати загальнопланетарну стратегію виживання. Для цього необхідні нові технології, що знижують антропогенне навантаження на біосферу та витрати соціуму на власне життєзабезпечення, які не можуть бути освоєні поза системою екологічної освіти» [5].

Наступний важливий компонент - економічний. Метою освіти є ознайомлення учнів та студентів з поняттями економічної справедливості, відповідального споживання, зеленого підприємництва. Адже розуміння того, що економічні моделі можуть бути не лише прибутковими, а також сталими, дає молоді можливість планувати своє майбутнє з урахуванням не лише індивідуальних потреб, а й соціальних.

Не менш важливою складовою є соціальний компонент, який у центр ставить людину – з її гідністю, правами, потребами. Через зміст освіти формується культура діалогу, навички толерантного співіснування, емпатія, соціальна відповідальність. Саме тут закладаються основи розуміння важливості інклюзивності, гендерної рівності, рівного доступу до можливостей.

Культурний вимір є завершальним елементом інтеграційної структури, оскільки стале майбутнє неможливе без збереження та поваги до культурного розмаїття. Через залучення до традицій, мистецтва, історії та мов освітній процес формує здатність цінувати різноманіття як чинник соціальної згуртованості та розвитку. У цьому контексті визначальною є не лише підтримка національної ідентичності, а й відкритість до інших культур, що постає умовою мирного співіснування в умовах глобалізованого світу.

Таким чином, інтеграція екологічного, економічного, соціального та культурного вимірів в освітній процес формує не лише знання, а й світогляд. Це освіта, яка не просто готує до професії, а допомагає стати свідомим громадянином світу – відповідальним, мислячим і здатним діяти на користь сталого майбутнього.

Важливо зауважити, що освіта для сталого розвитку (ОСР) є складним педагогічним процесом, що вимагає створення спеціальних умов та застосування ефективних стратегій для інтеграції цінностей сталості в навчальний процес. «Як свідчить аналіз досвіду запровадження освіти для стійкого розвитку в різних країнах, вона просуває знання, навички, цінності та відносини, які дають учням можливість приймати усвідомлені рішення і проводити відповідальні заходи для забезпечення цілісності навколишнього середовища, економічної життєздатності і справедливого суспільства» [1, с.75].

У межах реалізації підходу освіти для сталого розвитку (ОСР) в освітньому середовищі виокремлюють низку стратегій, які мають комплексний характер і охоплюють організаційні, змістові та методологічні аспекти. Ці стратегії спрямовані на формування в здобувачів освіти екологічної, соціальної та економічної відповідальності, розвиток ціннісного мислення та здатності до дій в умовах глобальних викликів. Серед основних педагогічних стратегій вирізняють:

1. Інтеграція принципів сталого розвитку в освітні програми та навчальні плани. Ця стратегія передбачає трансформацію змісту освіти шляхом включення до навчальних курсів екологічних, соціальних та економічних тем у міждисциплінарному контексті. Важливим є не лише наповнення навчальних програм новим змістом, а й адаптація методик викладання з урахуванням цінностей сталого розвитку. Як стверджують українські дослідники Дмитро Левіт та Тетяна Євтухова: «Інтеграція сталого розвитку у вищу освіту має на меті культивувати соціальні погляди студентів і випускників, які мають інформований ідеологічний погляд та здатність до соціальної критики» [2].

Інтеграція принципів сталого розвитку в освітні програми вимагає системного підходу, що передбачає аналіз наявного змісту навчання, оновлення

освітніх стандартів і розробку навчально-методичних матеріалів із врахуванням сучасних глобальних викликів. Особливої уваги потребує гармонізація екологічних, соціальних та економічних аспектів у різних предметах, що дозволяє формувати у здобувачів освіти цілісне бачення проблем сталого розвитку. Такий підхід стимулює розвиток міждисциплінарного мислення, вміння бачити причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати ситуації в контексті довгострокових наслідків і приймати відповідальні рішення.

Одним із ефективних інструментів є включення до навчального процесу кейсів, ситуаційних задач та тематичних модулів, що відображають реальні проблеми сталого розвитку на локальному й глобальному рівнях. Наприклад, у межах вивчення географії, біології, економіки чи громадянської освіти можна залучати здобувачів освіти до аналізу впливу змін клімату, урбанізації, соціальної нерівності або споживчих практик на сталий розвиток. Це сприяє не лише формуванню знань, але й розвитку емпатії, етичної чутливості, відповідальності за майбутнє. Інтеграція принципів сталого розвитку у зміст освіти таким чином стає основою для виховання свідомих громадян, здатних діяти на користь сталого майбутнього.

2. Формування освітнього середовища, орієнтованого на партнерство, співпрацю та активне навчання. Йдеться про створення умов для діалогу між учасниками освітнього процесу, розвиток критичного мислення та взаємної відповідальності. Українська дослідниця Ольга Піменова наголошує: «Формування соціальної активності студентів відбувається через низку механізмів, серед яких ключову роль відіграють соціалізація в навчальному середовищі, залучення до колективної діяльності та розвиток особистісних цінностей. Освітні заклади, створюючи умови для активної взаємодії між студентами та суспільством, відіграють важливу роль у цьому процесі. Стимулювання ініціативності, формування громадянської позиції та розвиток комунікативних навичок сприяють підвищенню рівня соціальної активності молоді» [3, с. 193].

Таке освітнє середовище передбачає відхід від авторитарної моделі взаємодії «викладач – студент» і перехід до партнерської співпраці, де кожен учасник процесу має можливість бути почутим, висловити власну позицію та впливати на хід навчання. У центрі такого підходу – принцип суб'єктності, за якого учні та студенти не просто пасивно сприймають знання, а є активними творцями освітнього процесу. Це сприяє розвитку навичок демократичної комунікації, конструктивного вирішення конфліктів, готовності брати участь у спільних ініціативах, що відповідає ціннісним засадам сталого розвитку.

3. Використання проєктної, проблемно-орієнтованої та дослідницької діяльності. Ці стратегії сприяють застосуванню набутих знань у реальних ситуаціях, активізують здатність здобувачів освіти до аналітичного мислення, прийняття рішень і рефлексії. Через проблемні кейси, проєкти з місцевим контекстом та дослідження актуальних соціальних викликів формується усвідомлене ставлення до питань сталого розвитку.

Проектна діяльність в освітньому середовищі дозволяє учням і студентам переходити від теоретичних знань до практичного їх застосування, що сприяє глибшому розумінню змісту навчання та розвитку навичок командної роботи, планування, відповідального лідерства. Реалізація навчальних проєктів, пов'язаних із проблемами місцевої громади або глобальними викликами (зокрема, змінами клімату, енергозбереженням, інклюзією чи етичним споживанням), формує у здобувачів освіти здатність аналізувати ситуацію з різних точок зору, шукати нестандартні рішення та оцінювати їх наслідки. Важливим компонентом є презентація результатів, яка розвиває комунікативну компетентність і здатність аргументовано представляти власну позицію.

Проблемно-орієнтоване навчання та дослідницька діяльність, у свою чергу, створюють умови для формування критичного мислення, вміння ставити запитання, формулювати гіпотези, аналізувати дані й робити обґрунтовані висновки. Такі підходи сприяють усвідомленому ставленню до інформації, відповідальному прийняттю рішень, а також формуванню внутрішньої мотивації до навчання. Залучення учнів до власних міні-досліджень у сфері екології, соціальної справедливості чи економічної рівноваги не лише розширює їхній кругозір, а й дає змогу відчувати свою причетність до процесів змін. Усе це формує підґрунтя для активної громадянської позиції та готовності діяти на користь сталого розвитку.

4. Розвиток ключових компетентностей сталого розвитку. Йдеться про формування системного мислення, ціннісної орієнтації, уміння працювати в команді, ухвалювати відповідальні рішення, планувати діяльність у довгостроковій перспективі. Важливо також розвивати соціальні та громадянські компетентності, які сприяють залученню до розв'язання локальних і глобальних проблем.

Розвиток ключових компетентностей сталого розвитку вимагає зміщення акцентів із накопичення фактологічних знань на формування здатності мислити критично, діяти автономно, працювати у міждисциплінарних командах і бачити зв'язки між різними аспектами сучасних проблем. Особливу роль відіграє системне мислення – здатність аналізувати складні явища в їхній взаємозалежності, передбачати наслідки рішень і оцінювати альтернативи. У цьому контексті ефективним є використання підходів, спрямованих на аналіз можливих сценаріїв розвитку та стратегічне планування, які формують у здобувачів освіти здатність мислити перспективно й усвідомлювати свою глобальну відповідальність

5. Підвищення кваліфікації педагогів і розвиток їхньої готовності до реалізації ОСР. Ця стратегія охоплює підготовку викладачів до застосування інноваційних освітніх технологій, опанування ними принципів міждисциплінарного навчання, екологічної та соціальної освіти. Особливе значення має розвиток у педагогів фасилітаторських компетентностей, лідерства та здатності бути агентами змін.

б. Створення системи моніторингу та оцінювання ефективності впровадження ОСР. Передбачає розроблення індикаторів та інструментів оцінювання результатів освітньої діяльності в контексті сталого розвитку, що дозволяє здійснювати корекцію стратегій і практик.

Розвиток цієї системи характеризується необхідністю формалізації чітких індикаторів, що охоплюють як кількісні, так і якісні аспекти освітнього процесу. Така система має враховувати різноманітність контекстів і рівнів реалізації ОСР – від окремих навчальних дисциплін до цілісної освітньої політики. Важливою особливістю є здатність інструментів оцінювання не лише фіксувати поточні результати, а й відслідковувати динаміку змін у компетентностях здобувачів освіти, а також у педагогічних практиках.

Оцінювання в контексті ОСР охоплює не лише академічні досягнення, а й формування ціннісних орієнтацій, соціальної відповідальності та екологічної свідомості, що вимагає застосування комплексних методів збору даних, включно з самооцінкою, колективним аналізом і зовнішнім аудитом. Ефективність такої системи визначається її інтеграцією у загальні стратегії розвитку закладу освіти, що забезпечує можливість своєчасного коригування освітніх підходів і підвищення їх відповідності вимогам сталого розвитку. Внаслідок цього моніторинг і оцінювання виступають не лише інструментами контролю, а й механізмами стимулювання інноваційних змін у сфері освіти.

У сукупності ці стратегії створюють педагогічне підґрунтя для реалізації освіти як чинника трансформації суспільства у напрямку сталого розвитку, забезпечуючи не лише передачу знань, а й формування культури відповідального та екологічно доцільного способу життя.

Висновок. Узагальнюючи результати аналізу педагогічних аспектів реалізації освіти для сталого розвитку (ОСР), можна констатувати, що цей освітній підхід виступає складним багатовимірним явищем, який вимагає системної трансформації як змісту навчання, так і організації освітнього процесу. ОСР не зводиться лише до включення нових тем у навчальні плани, а передбачає формування цілісної міждисциплінарної моделі, що інтегрує екологічні, соціальні, економічні та культурні виміри, орієнтовану на розвиток ключових компетентностей і ціннісних орієнтацій, здатних забезпечити відповідальну поведінку у складних соціально-екологічних умовах.

Водночас ефективність впровадження ОСР значною мірою залежить від якості педагогічних стратегій, рівня підготовки викладачів і створення сприятливого освітнього середовища, що підтримує партнерство, активне навчання та міжсуб'єкту взаємодію. Важливе місце займає розвиток системи моніторингу та оцінювання, що дозволяє не лише відслідковувати результати, а й стимулювати інновації в освітній практиці. Таким чином, ОСР слугує не просто освітньою технологією, а ключовим чинником соціальної трансформації, який потенційно здатен сприяти формуванню свідомого, відповідального і критично мислячого громадянського суспільства, здатного ефективно реагувати на виклики сталого розвитку в глобальному вимірі.

Література:

1. Горбунова Л. Освіта для стійкого розвитку: до обґрунтування впровадження. *Філософія освіти. Philosophy of Education*. Київ, 2019. № 2 (25). С. 56–81.
2. Левіт Д., Євтухова Т. Розвиток soft skills у контексті сталого розвитку освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*. Суми, 2024. № 1(12). С. 57–62.
3. Піменова О. Соціальна активність студентської молоді: особливості розвитку в умовах війни. *"Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. Харків, 2025. № 2(65). С. 190–199.
4. Сергієнко Т. Освіта як невід'ємна складова для сталого розвитку суспільства. *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. Київ, 2022. № 1(2). С. 718–725.
5. Совгіра С. Екологічна культура в аспекті освіти для сталого розвитку суспільства. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань, 2023. №2. С. 17–24.
6. Що таке Цілі сталого розвитку. URL: <https://surl.luhp.welwi> (дата звернення: 12.07.2025).

References:

1. Horbunova, L. (2019). Osvita dlia stiikoho rozvytku: do obgruntuvannia vprovadzhennia [Education for sustainable development: towards justification of implementation]. *Filosofiiia osvity – Philosophy of Education*, 2(25), 56–81 [in Ukrainian].
2. Levit, D., Yevtukhova, T. (2024). Rozvytok soft skills u konteksti staloho rozvytku osvity [Development of soft skills in the context of sustainable development of education]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 1(12), 57–62 [in Ukrainian].
3. Pimenova, O. (2025). Sotsialna aktyvnist studentskoi molodi: osoblyvosti rozvytku v umovakh viiny [Social activity of student youth: features of development in wartime]. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Filosofiiia, filosofiiia prava, politolohiia, sotsiolohiia*, 2(65), 190–199 [in Ukrainian].
4. Serhienko, T. (2022). Osvita yak nevidiemna skladova dlia staloho rozvytku suspilstva [Education as an integral component of sustainable development of society]. *Aktualni problemy v systemi osvity: zahalnoosvitnii zaklad serednoi osvity – douniversytetska pidhotovka – zaklad vyshchoi osvity*, 1(2), 718–725 [in Ukrainian].
5. Sovhira, S. (2023). Ekolohichna kultura v aspekti osvity dlia staloho rozvytku suspilstva [Ecological culture in the aspect of education for sustainable development of society]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 2, 17–24 [in Ukrainian].
6. Shcho take Tsili staloho rozvytku [What are the Sustainable Development Goals]. Retrieved from <https://surl.luhp.welwi> [in Ukrainian].